

معاونت بازاریابی و عملیات گاز
مدیریت امور بین الملل شرکت ملی نفت ایران

خبرنامه تحولات بین المللی گاز

شماره 69 - 1401/12/01

در این شماره:

- تحولات بازار تکمحموله
- اخبار
- تأکید رییس جمهور آذربایجان بر اهمیت امنیت انرژی کشورها
- امضای قرارداد خرید گاز توسط رومانی از آذربایجان
- نواتک روسیه و Gail هند آماده امضای قرارداد فروش گاز
- تداوم تحویل ال ان جی روسیه به شرکت شل تحت قرارداد با نواتک
- افزایش پیش بینی سود سال مالی 2022-2023 شرکت ژاپنی Japex
- پیوستن قطر انرژی به توتال انرژی و انی در پروژه های فراساحلی لبنان
- کاهش قیمت تکمحموله ال ان جی در آسیا برای وسوسه خریداران کافی است؟
- جذب سرمایه گذاران هندی برای پروژه ال ان جی دریافت وود توسط شرکت تلوریان
- پتروننت هند به دنبال ال ان جی بیشتر تحت قرارداد بلندمدت از قطر
- اعطای قرارداد مطالعات FEED برای بزرگترین تأسیسات هیدروژن کم کربن جهان توسط اکسون موبیل
- شرکت RPGCL بنگلادش به دنبال خرید تکمحموله ال ان جی برای تحویل در ماه مارس
- وضعیت ناپایدار بانگرینگ ال ان جی با وجود افزایش قیمت های جهانی
- گزارش ویژه: رویکردهای جدید تجارت گاز روسیه در مواجهه با کاهش صادرات به اروپا
- قیمت های جهانی نفت خام

نفت برنت	شمال شرق آسیا (JKM)	تی تی اف هلند	هنری هاب - نایمکس	
14/22	24/34	20/27	3/27	ژانویه 2023
13/94	32/34	40	5/53	دسامبر 2022

X ارقام بر حسب دلار در هر میلیون بی تی یو می باشند.

به علت عدم دسترسی به رقم دقیق میانگین قیمت های ماهانه که در نشریه پلاتس منتشر می گردد، حدود قیمت از برخی اخبار استخراج شده است. ((اخبار مندرج از نشریات معتبر بین المللی استخراج گردیده است و الزاماً منعکس کننده نقطه نظرات این معاونت نمی باشد.))

تهران - میدان ونک - کوچه نگار - ساختمان مرکزی دوازدهم - پلاک ۲۲
معاونت بازاریابی و عملیات گاز - تلفن: ۸۸۶۶۱۳۰۸ فاکس: ۸۸۶۶۱۳۱۴

تحولات بازار تکمحموله

فاصله بین قیمت قراردادهای آتی خطوط لوله گاز طبیعی اروپا و ال ان جی تحویلی به این قاره، کاهش یافته زیرا قیمت‌های جهانی گاز هم‌چنان در حال کاهش است، هر چند تحلیل‌گران هشدار می‌دهند که خطر نوسانات، هم‌چنان زیاد است. تنظیم‌کنندگان مقررات و خریداران گاز طبیعی اروپا با احتیاط به تفاوت بین ال ان جی تحویلی از شمال غرب اروپا (NWE DES LNG) و قراردادهای TTF خطوط لوله گاز، چشم دوخته‌اند زیرا اختلال در واردات گاز از خطوط لوله روسیه در سال گذشته، شوک‌هایی در کل این بازار ایجاد کرد. بر اساس داده‌های Spark Commodities این اختلاف به تدریج شروع به افزایش کرد به‌طوری‌که، NWE DES LNG در ماه اکتبر به رکورد تخفیف 22/47 دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو نسبت به معاملات آتی TTF رسید و در حال حاضر حدود 1/45 دلار است. به‌گفته رییس بخش قیمت‌گذاری موسسه Spark Commodities، اختلاف در قیمت‌ها را می‌توان تا حد زیادی به افزایش جریان ورودی ال ان جی به اروپا و محدودیت‌های ظرفیت واردات این قاره، نسبت داد. با کاهش عرضه و افزایش قیمت‌های TTF در سال گذشته، تقاضا برای تحویل ال ان جی اضافی، بالا رفت. شرکت‌هایی که امکان خرید ظرفیت اضافی و یا ظرفیت تبدیل مجدد به گاز بیش‌تری داشتند، می‌توانستند تخفیف‌هایی برای ال ان جی بگیرند که این امر باعث افزایش فاصله قیمت میان TTF و ال ان جی در شمال غربی و جنوب غربی اروپا شد. با کاهش قیمت‌های TTF، ظرفیت واردات ال ان جی به تدریج در شمال غربی اروپا افزایش یافت و تنگناها رفع گردید. بر اساس داده‌های Kpler، اروپا به واردات حجم زیادی از ال ان جی ادامه داده و در ماه ژانویه 9/23 میلیون تن وارد کرده است. اینکه آیا شکاف بین قیمت‌ها دوباره افزایش می‌یابد یا نه، به شدت به این امر بستگی دارد که شاهد تشدید مجدد بحران انرژی باشیم یا نه. تحلیل‌گران Engie EnergyScan اخیراً نوشتند که قیمت‌های اروپایی، حول سطوح فعلی خود تعادل پیدا کرده‌اند و این موضوع، امکان افزایش مصرف مقرون به صرفه گاز را فراهم می‌کند. هر افت شدیدی به پایین‌تر از این سطوح می‌تواند باعث افزایش تقاضا در تولید برق و همچنین در صنایع شود. مؤسسه Goldman Sachs نیز براساس این پیش‌بینی که تولیدکنندگان اروپایی ممکن است تقاضای خود را بالا ببرند، اخیراً برآوردهای خود را برای قیمت‌های TTF تابستانی، به‌طور متوسط به 32 دلار، تعدیل کرده است. در اوایل این ماه، تنظیم‌کننده مقررات شبکه گاز آلمان گزارش داد که تقاضای گاز در ابتدای فوریه حدود 8 درصد کمتر از میانگین چهار ساله بوده است. با این حال، هشدار داد که مصرف، از ابتدای سال به‌طور پیوسته در حال افزایش است. وزارت امور اقتصادی آلمان اعلام کرد، بعید است که در زمستان جاری وضعیت کسری گاز، وجود داشته باشد. در عین حال، آماده شدن برای زمستان 2023-2024، یک چالش اساسی است و هم‌چنان صرفه‌جویی در مصرف گاز، با اهمیت است. در حالی که افزایش ظرفیت واردات شمال غربی اروپا، رقابت برای بارگیری در پایانه‌ها را کاهش می‌دهد، انتظار می‌رود سال جاری ازدحام محموله‌ها هم کاهش یابد زیرا ال ان جی کمتری در مقایسه با سال گذشته برای اروپا در دسترس است. در همین حال، خطر بی‌ثباتی قیمت‌های جهانی ال ان جی در طول تابستان و تا فصل پر کردن مجدد مخازن ذخیره‌سازی در زمستان، هم‌چنان وجود دارد به خصوص اگر تقاضای انرژی از چین، پس از پایان سیاست‌های سخت‌گیرانه کووید-19 افزایش یابد.

منبع: NATURAL GAS INTELLIGENCE، 10 فوریه 2023

تأکید رییس‌جمهور آذربایجان بر اهمیت امنیت انرژی کشورها

الهام علی‌اف، رییس‌جمهور آذربایجان، بر اهمیت امنیت انرژی برای هر کشور تأکید کرد. بنابر گزارش آذرنیوز وی که هم‌زمان در نهمین نشست شورای مشورتی کریدور گاز جنوبی وزرا و نخستین جلسه شورای مشورتی انرژی سبز وزرا در باکو حضور داشت، در زمینه امنیت انرژی کشورها اعلام کرد، از زمان برگزاری هشتمین شورای مشورتی کریدور گاز

جنوبی وزرا در سال گذشته، جهان شاهد تغییرات فراوانی بوده است. تغییرات جهان بر موضوعات مربوط به اهمیت انرژی تأثیر گذاشته و اهمیت آن را برای هر کشور بیش از پیش ساخته و همان گونه که در نشست بر آن تأکید داشت، امنیت انرژی در حقیقت همان امنیت ملی برای هر کشور می باشد. وی ادامه داد به نظر می رسد تاکنون تمامی آنچه ما با تلاش های مشترکمان برای ایجاد مسیرهای جدید و جذب منابع نوین انجام داده ایم، کافی نبوده و می بایست بسیار بیش تر از آن نسبت به قبل در این راه متعهد و پر تلاش باشیم. وی افزود؛ بسیار خوب است که علی رغم برخی تأخیرات پیش آمده در زمان اجرای پروژه کریدور گاز جنوبی، تمامی موارد در زمان بندی مناسب به اتمام رسیده است. روی هم رفته نسبت به اجرای پروژه و اتمام آن در اسرع وقت بسیار متعهد بوده ایم و در حال حاضر، درخصوص توسعه پروژه در حال گفتگو می باشیم. پروژه گاز جنوبی تنها اندکی بیش از دو سال پیش افتتاح شده، لکن امروز ما در حال مذاکره برای توسعه ظرفیت انتقال گاز طبیعی از طریق خطلوله TANAP از حجم 16 به 32 میلیارد مترمکعب و هم چنین توسعه ظرفیت انتقال خطلوله TAP از 10 به 20 میلیارد مترمکعب می باشیم. شایان ذکر است، خطلوله Trans-Anatolian Natural Gas Pipeline (TANAP) خطلوله گاز طبیعی در ترکیه بوده که بخش مرکزی کریدور گاز جنوبی می باشد و میدان گازی شاه دنیز در آذربایجان را از طریق خطوطلوله South Caucasus Pipeline و Trans Adriatic Pipeline (TAP) به اروپا متصل می سازد. خطلوله TANAP به دلیل فراهم ساختن امکان صادرات گاز آذربایجان به اروپا از مسیر ترکیه برای نخستین بار، برای این دو کشور دارای اهمیت استراتژیک می باشد. علاوه بر آن، نقش ترکیه به عنوان یک هاب انرژی منطقه ای را قوت می بخشد. خطلوله TAP نیز به عنوان بخشی از کریدور گاز جنوبی، گاز طبیعی را از میدان گازی شاه دنیز 2 در آذربایجان به اروپا منتقل می سازد. این خطلوله، پس از عبور از مرز ترکیه و یونان و گذشتن از شمال این کشور، عبور از آلبانی و گذر از بستر دریای آدریاتیک؛ در جنوب ایتالیا به شبکه سراسری گاز طبیعی آن کشور متصل می شود. خاطر نشان می سازد، آذربایجان درصدد است تا در سال جاری میزان عرضه گاز طبیعی خود را به اروپا افزایش داده و آن را به 11/5 میلیارد مترمکعب برساند. میزان صادرات گاز طبیعی این کشور به اروپا در ده ماهه نخست سال 2022 حدود 9/3 میلیارد مترمکعب گزارش می شود.

منبع: سایت zernews، 4 فوریه 2023

امضای قرارداد خرید گاز توسط رومانی از آذربایجان

رومانی با آذربایجان قرارداد خرید گاز امضاء می کند. رئیس جمهور رومانی Klaus Iohannis، پس از جلسه با رئیس جمهور آذربایجان، در این خصوص اظهار داشت، کشور متبوعش درصدد است تا با آذربایجان قراردادی یک ساله به منظور خرید گاز طبیعی منعقد نماید. قرارداد مذکور روز دهم ماه فوریه سال جاری به امضاء رسیده و از ابتدای ماه آوریل لازم الاجرا می گردد. وی که در نهمین نشست شورای مشورتی کریدور گاز جنوبی و نخستین جلسه شورای مشورتی انرژی سبز در باکو حضور داشت، در ادامه افزود؛ بسیار خرسندم که دو شرکت ملی Romgaz و Socar، قرارداد جدیدی امضاء می نمایند. طبق مفاد قرارداد جدید از تاریخ اول ماه آوریل سال جاری لغایت اول ماه آوریل سال بعد، رومانی از آذربایجان گاز طبیعی خریداری می کند. Iohannis خاطر نشان کرد، اطمینان بخشی آذربایجان درخصوص در دسترس بودن گاز دریای خزر برای بازار اروپا پایداری مورد نیاز برای این منطقه را فراهم ساخته است. همگی ما طی سال 2022 با چالش های انرژی غیرمنتظره نظیر کمبود گاز یا فقدان منابع عرضه گاز طبیعی مقرون به صرفه، نوسانات قیمت گاز و اختلال در بازار مواجه شده ایم. مدیریت چالش هایی از این دست نیاز به سیاست های پیچیده و تغییر مقررات دارد. وی تأکید کرد، رئیس جمهور آذربایجان شخصاً اطمینان لازم پیرامون دسترسی به گاز حوزه خزر را به اروپا داده و بدین ترتیب، قابلیت پیش بینی در موقعیت های بسیار پر تنش برای بازارها فراهم می شود. یادآور می گردد، رئیس جمهور رومانی در سخنان خود به میزان صادراتی آذربایجان به این کشور اشاره ای نکرده است. پیش از این، در

دسامبر سال 2022 آذربایجان خبر از تصمیم خود مبنی بر افزایش مختصری در میزان گاز طبیعی صادراتی خود به مقصد اروپا در سال 2023 داده بود. به باور کارشناسان بازار گاز طبیعی، دلیل اصلی این اقدام نیز تلاش اروپا برای یافتن جایگزینی جدید برای جبران میزان کاهش گاز ارسالی روسیه به این قاره می باشد.

منبع: Hellenicshippingnews، 4 فوریه سال 2023

نواتک روسیه و GAIL هند آماده امضای قرارداد فروش گاز هستند

بنابر گفته سه منبع صنعتی، بزرگترین تولیدکننده ال ان جی روسیه، نوآتک، به دنبال توافقی برای تامین گاز با شرکت GAIL Ltd هند است. شرکت نوآتک به دنبال بازارهای گاز جایگزین اروپا است. این منابع گفتند این شرکتها در حال مذاکره در مورد شرایط قرارداد هستند و می توانند ظرف یک هفته به توافق دست یابند. حجم قراردادی به مسایل پشتیبانی مانند حمل و نقل و بیمه بستگی دارد. پس از تهاجم روسیه به اوکراین، تقریباً از یک سال پیش، کشورهای غربی، خرید گاز از این کشور را کاهش دادند و روسیه به دنبال راههایی برای بازار منابع انرژی خود است. از طرفی، شرکت GAIL نیز پس از کاهش 93 درصدی سود خود در سه ماه منتهی به دسامبر نسبت به سال قبل به دلیل اختلال در عرضه شرکت روسی گازپروم، درصدد بهبود شرایط بازار خود است. منابع آگاه اعلام کردند ممکن است در جریان سفر لئونید میکلسون، رییس نوآتک به هند برای شرکت در کنفرانس انرژی، قرارداد اولیه ای در این زمینه امضاء شود. شرکت GAIL، بزرگترین توزیع کننده گاز هند، پس از توقف عرضه تحت یک قرارداد 20 ساله با (GMTS) Gazprom Marketing and Trading سنگاپور عرضه گاز را سهمیه بندی نموده و فعالیت کارخانه های پتروشیمی خود را کاهش داده است. به گفته این منابع، نوآتک هر ماه چند محموله ال ان جی را تحت یک قرارداد بلندمدت به شرکت GAIL به صورت FOB عرضه می کند به این معنی که خریدار برای کشتی ها و بیمه های لازم هماهنگی ها را صورت می دهد. با این حال، شرکت هندی از نوآتک می خواهد که گاز را در بنادر هند تحویل دهد، زیرا شرکت های کشتیرانی و بیمه نسبت به ارایه خدمات برای نفت و گاز روسیه در پی اعمال تحریم های غرب علیه مسکو در واکنش به تهاجم این کشور به اوکراین محتاط هستند. به گفته راکش کومار جین، رییس امور مالی GAIL، شرکت او در حال مذاکره با تأمین کنندگان مختلف از جمله شرکت ملی نفت ابوظبی برای خرید گاز برای پاسخ گویی به تقاضای فزاینده در کشور است. A. Kaviraj، مدیر اجرایی GAIL اعلام کرد: "ما به طور فعال با چند تأمین کننده بلندمدت ال ان جی در حال مذاکره هستیم و امیدوارم بتوانیم حداقل یک قرارداد را به زودی منعقد کنیم". در سال 2012، شرکت GAIL طی یک قرارداد 20 ساله با GMTS برای خرید سالانه میانگین 2/5 میلیون تن ال ان جی موافقت کرد. در آن زمان GMTS یکی از واحدهای گازپروم آلمان بود که اکنون Sefe نامیده می شود، و شرکت مادر روسی پس از تحریم های غرب از مالکیت Sefe صرف نظر کرد. به گفته این منابع، قرارداد اولیه با GMTS نیز برای تامین منابع از پروژه یامال در قطب شمال بود، اما طرف سابق روسی در حال تدارک عرضه از منابع دیگر بود تا هزینه حمل و نقل کاهش یابد.

منبع: pgjonline، 3 فوریه 2023

تداوم تحویل ال ان جی روسیه به شرکت شل تحت قرارداد با نوآتک

سخنگوی شل اعلام کرد این شرکت همچنان در حال دریافت محموله های گاز طبیعی مایع (ال ان جی) از روسیه تحت قرارداد بلندمدت خود با نوآتک است. بزرگترین تاجر ال ان جی جهان طی قراردادی در سال 2015 با عرضه سالانه حدود 900 هزار تن ال ان جی از تأسیسات یامال در سیبری به مدت بیش از 20 سال موافقت کرد. شل در سال 2022 پس از حمله روسیه به اوکراین اعلام کرد، از تمام فعالیت های خود در روسیه، از جمله یک تأسیسات بزرگ ال ان جی در شبه

جزیره ساخالین در قسمت شرقی این کشور، خارج خواهد شد. به گفته سخنگوی شل تصمیم برای خروج از روسیه، مبلغ 5 میلیارد دلار از سرمایه‌گذاری شل در این کشور را کاهش خواهد داد. شرکت‌های دیگری که از فعالیت‌های خود در روسیه خارج شدند شامل BP و Equinor نروژ بودند، در حالی که توتال فرانسه اعلام کرد تا زمانی که تحریم‌های اروپایی بر روی سوخت وجود نداشته باشد، به حمل‌الان‌جی از روسیه ادامه خواهد داد. اگرچه اروپا تحریم‌های گسترده‌ای را علیه مسکو اعمال کرده است، اما گاز مشمول این تحریم‌ها نمی‌شود. صادرات گاز روسیه به اروپا از طریق خطوط لوله در سال 2022 به پایین‌ترین حد خود پس از فروپاشی شوروی سقوط کرد، به طوری که اروپا روسیه را به محدود کردن عمدی عرضه متهم کرد و مسکو تأثیر ناشی از تحریم‌ها را مقصر دانست. یک خط لوله اصلی نیز در اثر انفجارهای مرموز آسیب دید. با این حال، داده‌های Refinitiv Eikon نشان می‌دهد که روسیه در سال 2022 حدود 17 میلیون تن ال‌ان‌جی به اروپا عرضه کرد که نسبت به سال 2021 حدود 20 درصد افزایش داشت. براساس گزارش Refinitiv Eikon، تأسیسات نواتک، بزرگ‌ترین تولیدکننده ال‌ان‌جی روسیه، با ارسال 20/8 میلیون تن از پروژه یامال و 700 هزار تن از Kriogaz-Vysotsk در دریای بالتیک، بیش‌ترین میزان عرضه را انجام داده است. شل اعلام کرد که در سال 2022 به رکورد 40 میلیارد دلار سود دست یافته است و یک سال پر فراز و نشیب را به پایان رسانده که در آن، افزایش قیمت انرژی به سهام‌داران اجازه داد تا درآمد بی‌سابقه‌ای را به دست آورند.

منبع: **Freight News**، 4 فوریه 2023

افزایش پیش‌بینی سود سال مالی 2022-2023 شرکت ژاپنی Japex

شرکت ژاپنی Japex با توجه به قیمت‌های گاز طبیعی مایع، سود پیش‌بینی شده خود در سال مالی جاری را اصلاح و میزان آن را افزایش داده است. شرکت اکتشاف نفت ژاپن با نام اختصاری Japex پیش‌بینی سود خالص سالانه خود را به دلیل قیمت‌های بالاتر فروش گاز طبیعی و برق به مشتریان داخلی بالغ بر 13 درصد افزایش داد. این شرکت ژاپنی اکنون انتظار دارد سود خالص آن به رکورد 60 میلیارد ین (458 میلیون دلار) برای سال مالی منتهی به 31 مارس برسد در حالی که تخمین قبلی در نوامبر گذشته مبلغ 53 میلیارد ین بوده است. در حال حاضر سود سالانه هر سهم این شرکت 330 ین پیش‌بینی می‌شود که 30 ین نسبت به پیش‌بینی قبلی افزایش یافته است. مدیر ارشد اجرایی شرکت ژاپکس در یک کنفرانس خبری اعلام کرد، قیمت‌های بالاتر گاز طبیعی مایع (ال‌ان‌جی) بزرگ‌ترین تقویت‌کننده سود ما بوده است و افزوده که قیمت واردات ال‌ان‌جی ژاپن در سال جاری به دلیل افزایش قیمت جهانی ال‌ان‌جی افزایش یافته است اما ژاپکس توانست از افزایش هزینه‌های خود جلوگیری کند چرا که ال‌ان‌جی را عمدتاً تحت قراردادهای بلندمدت خریداری می‌کند. در همین حال این شرکت قیمت فروش گاز طبیعی و برق خود به مشتریان ژاپنی را افزایش داده است و این امر منعکس‌کننده قیمت ال‌ان‌جی وارداتی ژاپن بوده که در نهایت منجر به افزایش سود ژاپکس شده است. برای 9 ماه منتهی به 31 دسامبر، سود خالص شرکت به 43/3 میلیارد ین رسید که این رقم در مقابل زیان 85/1 میلیارد ین زیان سال گذشته می‌باشد. چشم‌انداز خوش‌بینانه، ناشی از فعالیت شرکت در پروژه ساخالین-1 و سایر پروژه‌های گازی در روسیه است.

منبع: **Reuters**، 11 فوریه 2023

پیوستن قطر انرژی به توتال انرژی و انی در پروژه‌های فراساحلی لبنان

وزیر انرژی لبنان در 26 ژانویه تأیید کرد که شرکت قطر انرژی تصمیم گرفته است در پروژه‌های مربوط به توسعه بلوک 4 و بلوک 9 فراساحلی لبنان در دریای مدیترانه مشارکت نماید. هم‌چنین افزود که این یک پروژه‌ی بزرگ توسعه‌ای

خواهد بود. مراسم امضای قرارداد برای 29 ژانویه برنامه‌ریزی شده و براساس آن قطر انرژی 30 درصد از سهام این بلوک‌ها را در اختیار خواهد گرفت. در نتیجه‌ی این قرارداد شرکت قطر انرژی در پروژه‌های مذکور با شرکت‌های توتال انرژی و انی شریک خواهد شد. توتال انرژی و انی پس از اضافه شدن قطر انرژی سهم 35 درصدی خود در این بلوک‌ها را حفظ خواهند کرد. در واقع سهامی که در اختیار قطر انرژی قرار می‌گیرد مربوط به 20 درصد سهام شرکت روسی نواتک می‌باشد که در سپتامبر گذشته از پروژه خارج شده است بعلاوه 5 درصد از سهم هر کدام از شرکت‌های توتال انرژی و انی که در مجموع به 30 درصد می‌رسد. قطر انرژی در سال‌های اخیر، حضور خود در شرق مدیترانه را افزایش داده است و پیشتر نیز در مشارکت با شرکت آمریکایی اکسون‌موبیل، سهام غیراچ‌آر در پروژه‌هایی مربوط به قبرس و مصر را در اختیار گرفته است. توتال برای حفاری در بلوک قانا که تا حدودی در بلوک 9 و احتمالاً بخشی از آن در آب‌های سرزمین‌های اشغالی قرار دارد برای اواخر سال جاری آماده می‌شود. این امر پس از توافق تاریخی مرزی دریایی بین لبنان و رژیم صهیونیستی در سال گذشته امکان‌پذیر شد که براساس آن شرکت توتال در صورت کشف گاز در قانا باید به رژیم صهیونیستی غرامت بپردازد. دولت لبنان به دنبال سرمایه‌گذاری در مدیترانه شرقی (در مجاورت همسایه‌اش قبرس) است تا در نهایت بتواند رویاهای گازی خود را محقق نماید.

منبع: MEES، 30 ژانویه 2023

کاهش قیمت تک‌محموله ال‌ان‌جی در آسیا برای وسوسه خریداران کافی است؟

به‌نقل از خبرگزاری رویترز، در ماه ژانویه، شتاب معاملات گاز طبیعی مایع (ال‌ان‌جی) در بازارهای جهانی از اروپا فاصله گرفت و به آسیا برگشت، اما این افزایش اندک تقاضا، برای افزایش قیمت تک‌محموله ال‌ان‌جی کافی نبود. طبق داده‌های جمع‌آوری شده توسط تحلیل‌گران کپلر، واردات سوخت فوق‌سرد آسیا از 23/74 میلیون تن در ماه دسامبر به 24/0 میلیون تن در ماه ژانویه افزایش یافت و از ژانویه 2022 تاکنون، ماه گذشته بالاترین رقم ثبت شد. در همین حال به گفته کپلر واردات ال‌ان‌جی اروپا از 13/51 میلیون تن در ماه دسامبر که بالاترین سطح واردات در تاریخ اروپا بود، به 12/42 میلیون تن در ماه ژانویه کاهش یافت. اروپا قبلاً حدود 40 درصد گاز طبیعی خود را از روسیه دریافت می‌کرد، اما این رقم پس از حمله روسیه به اوکراین در فوریه سال گذشته به شدت کاهش یافت که منجر به تلاش برای واردات محموله‌های ال‌ان‌جی شد. دامنه واردات ماهانه ال‌ان‌جی اروپا در سال 2021، از حداقل 4/54 میلیون تن تا حداکثر 9/15 میلیون تن بوده است. اما از زمان حمله روسیه به اوکراین این دامنه از حداقل 8/8 میلیون تن در ماه آگوست سال گذشته تا مقدار ثبت شده در ماه دسامبر متغیر بوده است. در واقع، اروپا با آمادگی جهت پرداخت بیش‌تر با خرید از بازار تک‌محموله‌ای، به‌ویژه از تأمین‌کننده‌های غیردائمی مانند ایالات‌متحده که رتبه سوم را در میان بزرگ‌ترین تأمین‌کنندگان ال‌ان‌جی جهان پس از استرالیا و قطر دارد، ال‌ان‌جی را از بازارهای آسیا به سمت خود سوق داد. با این حال، در ماه ژانویه در میان زمستانی ملایم‌تر از حد معمول و ذخایر فراوان گاز، تقاضای ال‌ان‌جی اروپا کاهش یافت. نتیجه این کاهش تقاضا، کاهش قیمت تک‌محموله ال‌ان‌جی برای تحویل به شمال‌شرق آسیا بود که در هفته منتهی به 3 فوریه 2023 به 18/50 دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو (کمترین میزان از سپتامبر 2021 تاکنون) رسید. قیمت معاملات آتی مرتبط با شاخص قیمت آسیایی (JKM) نیز هفته گذشته کاهش یافت و در 2 فوریه 2023 به کمترین میزان یعنی 18/37 دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو رسید. از آنجایی که برخی از خریداران اصلی آسیایی، محموله‌های کوتاه‌مدت ال‌ان‌جی کمتری را خریداری کرده‌اند قیمت کاهش یافته است. طبق گزارش کپلر، چین که در سال 2022 عنوان بزرگ‌ترین واردکننده ال‌ان‌جی جهان را به ژاپن برگردانده است، 6/12 میلیون تن در ژانویه وارد کرد که نسبت به مقدار 7/28 میلیون تن در دسامبر و 7/18 میلیون تن در ژانویه سال گذشته، کاهش داشته است. هر چند چین قراردادهای خرید بلندمدت دارد ولی به صورت تک‌محموله نیز خریداری می‌کند، اما از زمانی که قیمت‌ها در پی تهاجم به اوکراین افزایش

یافت، حجم پایین‌تری را به خود اختصاص داد و در هفته منتهی به 25 اوت 2022 قیمت به رکورد 70/50 دلار به ازای هر میلیون بی‌تی‌یو رسید. هند یکی دیگر از خریداران تک‌محموله ال‌ان‌جی هند است که 1/46 میلیون تن در ژانویه 2023 وارد کرد که کمی بیشتر از 1/33 میلیون تن در دسامبر و کمتر از 1/69 میلیون تن از ژانویه 2022 بود. طبق گزارش کپلر، تقاضای قابل‌توجهی در آسیا در میان واردکنندگان سنتی ال‌ان‌جی وجود داشت و کشوری مانند ژاپن شاهد افزایش واردات در ژانویه به 6/85 میلیون تن نسبت به رقم 6/60 میلیون تن در ماه دسامبر بود. واردات کره جنوبی از 4/50 میلیون تن در دسامبر به 4/95 میلیون تن در ژانویه افزایش یافت، در حالی که واردات تایوان از 1/69 میلیون تن در دسامبر به 1/76 میلیون تن در ژانویه رسید. سوالی که برای بازار وجود دارد این است که آیا قیمت‌های تک‌محموله به اندازه‌ای کاهش یافته است که خریداران ال‌ان‌جی آسیایی را که قبلاً تمایلی نداشتند، وسوسه کند؟

بنابراین گفته دو مقام در شرکت گاز دولتی کشور بنگلادش، این کشور آسیای جنوبی ممکن است محموله‌های ال‌ان‌جی بیش‌تری را در ماه‌های آینده خریداری کند و تصمیم خود مبنی بر توقف خریدهای تک‌محموله‌ای در مواجهه با قیمت‌های بالا را تغییر دهد. مادامی که چند محموله اضافی که به بنگلادش می‌روند به خودی خود برای افزایش تقاضا کافی نیست، شاید نشانه‌ای باشد برای اینکه علاقه بیش‌تری به از سرگیری خرید ال‌ان‌جی تک‌محموله وجود دارد. آنچه مهم است این که آیا قیمت‌ها به اندازه‌ای کاهش یافته است که واردات ال‌ان‌جی را برای شرکت‌های مصرف‌کننده در چین، هند و پاکستان بار دیگر از نظر اقتصادی مقرون به صرفه کند؟ در سال‌های گذشته قیمت‌های تک‌محموله ال‌ان‌جی در فصل‌های بین اوج تقاضا در زمستان و تابستان نیمکره شمالی کاهش یافته است. اما اگر تقاضا برای سوخت تقویت شود، ممکن است روند نزولی در ماه‌های آینده را محدود کند.

منبع: Gasprocessingnews، 6 فوریه 2023

جذب سرمایه‌گذاران هندی برای پروژه ال‌ان‌جی در یفت‌وود توسط شرکت تلوریان

مدیر اجرایی شرکت تلوریان (Tellurian Inc.) به رویترز اعلام کرد این شرکت در حال ادامه مذاکرات با دولت هند و شرکت‌های نفتی برای سرمایه‌گذاری در پروژه ال‌ان‌جی در یفت‌وود (Driftwood) خود در لوئیزیانا آمریکا است. اکتاوو سیمونز، مدیر اجرایی تلوریان در حاشیه کنفرانس هفته انرژی هند در بنگلور به رویترز گفت: "نمی‌توانم وارد جزئیات گفتگوها شوم، اما اگر خوب فکر کنید، هند با کمترین هزینه ممکن به ال‌ان‌جی نیاز دارد. تنها راهی که هند و شرکت‌های هندی می‌توانند ال‌ان‌جی را با کمترین هزینه ممکن تأمین کنند، سرمایه‌گذاری در پروژه‌ای است که به آنها امکان می‌دهد ال‌ان‌جی مورد نیاز خود را با قیمت تمام شده تهیه کنند. ما آن را پیشنهاد کردیم، بنابراین بدیهی است که برای شرکت‌های هندی و دولت هند بسیار جذاب است." ساخت تأسیسات در یفت‌وود با تأخیر مواجه شده است، اما سیمونز اعلام کرد که پروژه در مسیر تولید اولین محموله ال‌ان‌جی خود در سال 2026 است. تلوریان مستقر در هوستون ایالت تگزاس آمریکا، مذاکرات با شرکت‌های نفت و گاز هند را برای سرمایه‌گذاری در ال‌ان‌جی در یفت‌وود در اواخر سال گذشته از سر گرفت. پیش از این، توافق اولیه با بزرگ‌ترین خریدار ال‌ان‌جی هند، پترونات ال‌ان‌جی بدون نهایی شدن در پایان ماه مه 2020 به دنبال همه‌گیری ویروس کرونا که تقاضای انرژی را تحت تأثیر قرار داد، منتفی شد. سیمونز اعلام کرد که تلوریان هم‌چنین در حال مذاکره با شرکت‌های بزرگ نفتی جهان برای سرمایه‌گذاری در تأسیسات تولید و صادرات ال‌ان‌جی در یفت‌وود است که پس از تکمیل، ظرفیت صادراتی آن تا 27/6 میلیون تن ال‌ان‌جی در سال خواهد بود. تأخیرات مکرر در شروع احداث پروژه، برخی سرمایه‌گذاران را ناامید کرده است و لغو قرارداد فروش با دو مشتری بالقوه بزرگ در سال گذشته نگرانی‌هایی را در مورد توانایی تلوریان برای به پایان رساندن این پروژه ایجاد نمود. با این حال، سیمونز اعلام کرد که این شرکت در حال حاضر و پس از اعطای مجوز محدود برای احداث پروژه به شریک پروژه،

شرکت بچتل انرژی (Bechtel Energy Inc.) در سال گذشته، حدود یک میلیارد دلار در این پروژه سرمایه‌گذاری انجام داده است. وی ادامه داد: "ما اکنون حدود یک میلیارد دلار در این پروژه سرمایه‌گذاری نموده‌ایم که به طور کامل در دست احداث است. هیچ پروژه رقیب دیگری در حال ساخت نیست."

منبع: REUTERS، 7 فوریه 2023

پتروننت هند به دنبال ال‌ان‌جی بیش‌تر تحت قرارداد بلندمدت از قطر

مدیر اجرایی شرکت ال‌ان‌جی پتروننت، بزرگ‌ترین واردکننده گاز هند، اظهار کرد در صورت تمدید قرارداد بلندمدت خود با قطر، به دنبال تأمین سالانه 1 میلیون تن گاز طبیعی مایع (مازاد بر حجم قراردادی موجود به میزان 8/5 میلیون تن در سال) خواهد بود. پتروننت که در حال حاضر ال‌ان‌جی قطر را با قیمت 16 دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو خریداری می‌کند، تا پایان سال جاری فرصت دارد تا قرارداد خود را تمدید نماید. واردات ال‌ان‌جی هند برای دومین سال متوالی در سال 2022 کاهش یافت که عمدتاً به دلیل واردات کمتر توسط شرکت‌های آب و برق بود زیرا این کشور تولید برق با سوخت زغال‌سنگ را به جای گاز افزایش داد. این کشور تشنه انرژی، انتظار دارد گسترش توزیع گاز شهری به افزایش تقاضای ال‌ان‌جی در سال‌های آینده منجر شود. پتروننت در حال حاضر 1/42 میلیون تن در سال ال‌ان‌جی از پروژه گورگون¹ اکسون‌موبیل در استرالیا خریداری می‌کند، 0/6 میلیون تن در سال ال‌ان‌جی به صورت مازاد نیز بر اساس قرارداد از سال 2025 تا 2026 دریافت خواهد نمود. پتروننت به دنبال خرید ال‌ان‌جی تحت قراردادهای بلندمدت با شاخص‌های جهانی گاز می‌باشد. این واردکننده گاز به دنبال افزایش بیش از 53 درصدی ظرفیت پایانه‌های ال‌ان‌جی خود در سال‌های آینده و همچنین افتتاح اولین پایانه خود در سواحل شرقی هند می‌باشد. لازم به ذکر است که این شرکت دولتی در حال حاضر دارای یک پایانه ال‌ان‌جی با ظرفیت 17/5 میلیون تن در سال در داھج² در ایالت غربی گجرات و یک خط تولید ال‌ان‌جی با ظرفیت 5 میلیون تن در سال در کوچی³ در جنوب هند است. و در حال ساخت سومین ترمینال خود در گوپالپور⁴ در شرق ایالت اودیشا⁵ می‌باشد. پتروننت اعلام نمود که به دنبال 12 میلیون تن در سال ال‌ان‌جی مازاد ظرفیت می‌باشد (3 میلیون تن برای کوچی، 4 میلیون تن برای گوپالپور و 5 میلیون تن برای داھج). ترمینال کوچی در حال حاضر با ظرفیت کمتری کار می‌کند زیرا اتصالات خطلوله به‌طور کامل آماده نیست.

منبع: Reuters، 7 فوریه 2023

اعطای قرارداد مطالعات FEED برای بزرگ‌ترین تأسیسات هیدروژن کم‌کربن جهان توسط اکسون‌موبیل

اکسون‌موبیل گام مهمی را جهت توسعه بزرگ‌ترین تأسیسات تولید هیدروژن کم‌کربن جهان با اعطای قرارداد مطالعات مهندسی FEED اعلام کرد. انتظار می‌رود اتخاذ تصمیم نهایی سرمایه‌گذاری برای این پروژه که مشروط به حمایت سهام‌داران، مجوزهای نظارتی و شرایط بازار می‌باشد، تا سال 2024 محقق گردد. تأسیسات هیدروژن کم‌کربن، آمونیاک و جذب کربن بی‌تاون (Baytown) تگزاس با هدف تولید روزانه یک میلیارد فوت‌مکعب هیدروژن کم‌کربن، بزرگ‌ترین پروژه هیدروژن کم‌کربن جهان محسوب می‌گردد که مطابق برنامه‌ریزی‌های صورت پذیرفته در فاصله سال‌های 2027-2028 راه‌اندازی می‌شود. انتظار می‌رود بیش از 98 درصد از انتشارات دی‌اکسید کربن مرتبط تولیدشده توسط

¹: Gorgon

²: Dahej

³: Kochi

⁴: Gopalpur

⁵: Odisha

این تأسیسات، یا حدود 7 میلیون تن متریک در سال، جذب و به‌طور دائم ذخیره شود. شبکه جذب و ذخیره کربن در حال توسعه برای این پروژه، جهت بهره‌برداری توسط سایر منتشرکننده‌های دی‌اکسیدکربن در منطقه در حمایت از تلاش‌های کربن‌زدایی آنها در دسترس خواهد بود. دان امان، رییس شرکت اکسون‌موبیل - راه‌کارهای کم‌کربن اعلام کرد: "این پروژه به ما اجازه می‌دهد مقادیر قابل‌توجهی از هیدروژن و آمونیاک کم‌کربن را به سایر مشتریان در حمایت از تلاش‌های کربن‌زدایی آنها ارائه دهیم. علاوه بر این با اجرای این پروژه و با تغییر منبع سوخت از گاز طبیعی به هیدروژن کم‌کربن، امکان کاهش 30 درصدی انتشارات محدوده‌های 1 و 2 مجتمع یکپارچه بی‌تاون نیز فراهم می‌گردد." اکسون‌موبیل بزرگ‌ترین تأسیسات هیدروژن کم‌کربن جهان را با بزرگ‌ترین کارخانه الفین در ایالات‌متحده جفت خواهد کرد تا محصولات پایدارتر با انتشارات کمتر را برای مشتریان و جامعه ارائه دهد. اکسون‌موبیل این قرارداد را به شرکت تکنیپ‌انرژی اعطا کرده است که مسئولیت مطالعات مهندسی و طراحی پروژه هیدروژن کم‌کربن را بر عهده خواهد داشت. شایان ذکر است که هیدروژن در کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای به ویژه برای بخش‌هایی که به سختی کربن‌زدایی می‌شوند مانند صنایع سنگین، نقش مهمی ایفا می‌نماید. آژانس بین‌المللی انرژی، هیدروژن و سوخت‌های مبتنی بر هیدروژن را به عنوان بخشی از سناریوی «صفرخالص تا سال 2050» برآورد می‌کند. این گزینه همراه با جذب و ذخیره کربن، برای دستیابی به اهداف خالص انتشار صفر بسیار مهم است.

منبع: Hydrocarbonprocessing، 30 ژانویه 2023

شرکت RPGCL بنگلادش به دنبال خرید تک‌محموله ال‌ان‌جی برای تحویل در ماه مارس

شرکت دولتی بنگلادش (RPGC) Rupantarita Prakritik Gas از طریق شرکت مادر خود Petrobangla به دنبال خرید یک محموله ال‌ان‌جی برای تحویل در اوایل ماه مارس است. این محموله برای تحویل در تاریخ 11 مارس 2023 به پایانه FSRU این کشور به نام Moheshkhali که ظرفیت 3/8 میلیون تن در سال دارد برنامه‌ریزی شده است. پیشنهادات قیمتی برای شرکت در مناقصه در ساعت 08:00 به وقت ابوظبی روز 12 فوریه اخذ می‌شود. این دومین مناقصه خرید ال‌ان‌جی در سال جاری است. این شرکت دو هفته پیش به دنبال خرید تک‌محموله ال‌ان‌جی از بازار برای تحویل در بازه زمانی 21 تا 22 فوریه بوده که مناقصه مربوطه در 29 ژانویه سال جاری پایان یافت. به گفته فعالان بازار، ممکن است برنده این مناقصه با قیمت کمتر از 20 دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو باشد. کاهش قیمت‌ها عمدتاً باعث افزایش تقاضا از سوی خریداران جنوب و جنوب‌شرقی آسیا شده که خریدهای نقدی منظمی دارند، هرچند اغلب خریداران شمال‌شرق آسیا از خرید ال‌ان‌جی عقب‌نشینی کرده‌اند. امسال شرکت دولتی PTT تایلند به‌طور متوسط هفته‌ای یک مناقصه برگزار کرده است. این شرکت به دنبال خرید چهار محموله اسپات برای اواخر مارس تا اواسط آوریل از طریق مناقصه‌ای است که تا 9 فوریه جریان داشت. به گفته فعالان بازار، با عنایت به روند کلی کاهش در قیمت قراردادهای TTF هلند، ممکن است در صورت ادامه‌دار بودن کاهش قیمت‌ها در هفته‌های آینده تقاضای بیش‌تری برای خرید ال‌ان‌جی در بازار ظاهر شود. قراردادهای TTF هلند در ماه مارس با قیمت 16/877 دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در 8 فوریه سال جاری بسته شد و به دلیل پیش‌بینی هوای معتدل در اروپا که انتظار می‌رود موجب کاهش تقاضای گاز شود 29 سنت در هر میلیون بی‌تی‌یو نسبت به روز گذشته قبل خود کاهش داشت. انتظار می‌رود عرضه در ماه مارس برای بازار کافی باشد. شرکت دولتی گاز مصر Egas پیشنهاد یک محموله ال‌ان‌جی برای دوره 21 تا 23 فوریه از طریق مناقصه‌ای که در روز 9 فوریه 2023 بسته می‌شود، ارائه کرده است. محموله در صورت خرید از شمال‌شرق آسیا احتمالاً در نیمه اول ماه مارس به این منطقه خواهد رسید. معمولاً خریداران بنگلادشی قیمت‌هایی را که به قیمت ال‌ان‌جی تحویل شده به هند نزدیک است را به دلیل نزدیکی جغرافیایی آنها به این کشور می‌پردازند. اما به گفته فعالان بازار، اغلب مواقع شرکت Petrobangla به دلیل

مشخصات خاص محموله‌های خود مجبور بوده قیمت‌هایی را برای خرید محموله‌های ال‌ان‌جی بپردازد که هم‌تراز با قیمت‌های تحویل شده در شمال شرق آسیا یا حتی گاهی بالاتر از آن باشد. پیش‌بینی قیمت توسط آرگوس برای تحویل ال‌ان‌جی به شمال شرق آسیا در نیمه اول ماه مارس، آخرین بار در 8 فوریه 17/355 دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو تخمین زده شد که حدود 1/345 دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو کمتر از قیمت‌های یک هفته قبل آن بوده است.

منبع: Argusmedia, 09 February 2023

وضعیت ناپایدار بانکرینگ ال‌ان‌جی با وجود افزایش قیمت‌های جهانی

در سال گذشته، افزایش بی‌سابقه قیمت جهانی ال‌ان‌جی به شدت بر تقاضای بانکرینگ در سراسر جهان تأثیر گذاشت، اما مشوق‌های زیست‌محیطی باعث شده است که شرکت‌ها آینده بهتری را برای ال‌ان‌جی به‌عنوان سوخت صنعت دریانوردی تصور کنند. قیمت‌های بالای ال‌ان‌جی که مستقیماً از بازار تک محموله متأثر می‌شود، بسیاری از شرکت‌ها را وادار کرده است که یا کشتی‌ها را به‌صورت دوگانه‌سوز کنند و یا به کشتی‌های با سوخت ال‌ان‌جی اجازه دهند که به‌صورت گرم کار کنند تا از هزینه‌های گزاف و نوسانات ناشی از استفاده از سوخت ال‌ان‌جی جلوگیری کنند. بسیاری از شرکت‌ها نیز توانستند کشتی‌های گازوییلی را جایگزین کنند. در سال 2022 اغلب مواقع قیمت ال‌ان‌جی تک محموله‌ای تحویل به کشتی (delivered-on-board) بالاتر از قیمت‌های مربوط به گازوییل دریایی (MGO) بوده است. هم‌چنین افزایش قیمت‌ها باعث شده که برخی شرکت‌های حمل‌ونقل دریایی در برنامه‌های خود برای استفاده از ال‌ان‌جی به‌عنوان سوخت دریایی تجدید نظر کنند. قیمت‌گران ال‌ان‌جی باعث شد که شرکت نروژی حمل‌ونقل دریایی Fjord Line از تصمیم خود برای استفاده از MGO به‌عنوان سوخت دوم برای ناوگان دریایی خود خبر دهد. هم‌چنین سال گذشته شاهد لغو برخی از سفارشات ساخت کشتی‌های ال‌ان‌جی سوز یا پروژه‌های بانکرینگ ال‌ان‌جی بودیم. با این حال، در سال 2023 قیمت ال‌ان‌جی در سطوح بسیار پایین‌تری قرار دارد، به‌طوری‌که قیمت تحویل سریع ال‌ان‌جی Dob Argus در هفته‌های اخیر در مقایسه با بالاترین رکورد خود در ماه اوت 2022 حدود 78 درصد کاهش یافته است. اگرچه این قیمت‌ها هم‌چنان نسبت به سال 2020 و اکثر معاملات سال 2021 بالاتر است. آقای Jacob Granqvist، معاون عملیات دریایی شرکت فنلاندی Gasum، به آرگوس اعلام کرد که به محض اینکه قیمت‌ها کاهش می‌یابند، تلفن فعالان بازار شروع به زنگ زدن می‌کند. او می‌افزاید: شرکت‌ها هم‌چنان قیمت قراردادهای خود را از معاملات هاب گازی TTF هلند می‌گیرند، اما برخی دیگر از شرکت‌ها نیز رویکرد قیمت‌گذاری را تغییر داده و تقاضای بیش‌تری را روی معاملات با قیمت ثابت دارند. قیمت‌های بالا هنوز برخی شرکت‌ها را از ثبت سفارش ساخت کشتی‌های جدید با سوخت ال‌ان‌جی و برنامه‌ریزی پروژه‌های جدید بانکرینگ ال‌ان‌جی منصرف نکرده است. طبق اعلام انجمن صدور گواهی‌نامه کشتی‌رانی نروژ DNV، در سال گذشته حدود 108 کشتی ال‌ان‌جی سوز تحویل خریداران شده که ناوگان جهانی این کشتی‌ها را به حدود 361 کشتی رساند، در حالی که این تعداد در سال 2021، 246 و در سال 2020، 186 کشتی بوده است. قرار است تا پایان سال 2026، 500 کشتی ال‌ان‌جی سوز دیگر تحویل سرمایه‌گذاران شود.

منبع: Argusmedia, 2 فوریه 2023

گزارش ویژه: رویکردهای جدید تجارت گاز روسیه در مواجهه با کاهش صادرات به اروپا

رویدادهای ژئوپلیتیکی و تحولات سیاسی بین روسیه و غرب در سال گذشته، تقابل مسایل سیاسی و تجاری را بیش از پیش آشکار کرد و روابط گازی 50 ساله روسیه و اروپا که بر اساس وابستگی با منافع متقابل پایه‌گذاری شده بود را دست‌خوش تغییر قرار داد. البته قبل از بروز جنگ در اوکراین، تنش‌ها در روابط گازی روسیه و اروپا در حال افزایش بود و روسیه صادرات گاز به آسیا را آغاز کرده بود و اروپائیان نیز در پی کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی و قطع وابستگی به گاز برآمده بودند. اما با حمله روسیه به اوکراین در فوریه 2022، بند اعتماد و حسن نیت باقی‌مانده بین روسیه و اروپا به یک‌باره گسسته شد و روابط گازی بین آنها مختل گردید. اقدامات خرابکارانه علیه خطوط لوله نورداستریم نمادی از این روابط ویران شده بین دو طرف است. هرچند نمی‌توان احتمال از سرگیری عرضه مستقیم گاز روسیه به اروپا پس از پایان جنگ روسیه و اوکراین را رد کرد و امکان دارد روسیه تا بازپرداخت کامل سرمایه‌گذاری‌های هنگفت بالادستی و میان‌دستی که طی بیست سال گذشته برای صادرات گاز به اروپا انجام داده، دست از بازار اروپا برندارد اما کاهش حجم عظیم صادرات گاز روسیه به اروپا آنها در مدت زمان کمتر از شش ماه، خسارت سنگینی را به هر دو طرف (افزایش بسیار زیاد قیمت‌های گاز و آسیب به اقتصاد و صنعت و جوامع کشورهای اروپایی و تهدید برای درآمدهای صادراتی روسیه) وارد و آنها را مجبور به انجام اقدامات جایگزین کرده است. در این راستا اتحادیه اروپا سیاست قطع وابستگی مزمین به گاز روسیه را در پیش گرفته و مجموعه‌ای از اقدامات ترکیبی از جمله توسعه زیرساخت‌های پایانه‌های واردات ال‌ان‌جی و ذخیره‌سازی گاز، مدیریت تقاضا، تسریع در فرآیند انتقال انرژی از منابع فسیلی به انرژی‌های پاک و افزایش واردات گاز از سایر منابع را در دست اقدام دارد. سیاست‌گذاران بخش گاز روسیه نیز با حذف بخش عمده بازار بزرگ گاز اروپا از سبد صادراتی روسیه، به دنبال یافتن بازارهای جدید جایگزین و اتخاذ راهکارهای عملی برای برون رفت از وضعیت فعلی می‌باشند. با بررسی و نگرش در اقدامات شرکت گازپروم و موضع‌گیری مقامات دولتی روسیه طی ماه‌های گذشته، می‌توان راهبردهای این کشور را برای اصلاح شرایط و غلبه بر کاهش صادرات گاز در سه بخش کلی خلاصه نمود. **اولین و مهم‌ترین راهبرد، توسعه تجارت گاز با کشورهای جنوب، جنوب‌شرق آسیا و خاورمیانه به‌ویژه بازار بزرگ گاز چین از طریق توسعه ظرفیت‌های فعلی و احداث خطوط لوله جدید گاز است.** روسیه دو قرارداد فعال عرضه گاز خط لوله به چین یکی به مدت 30 سال با حجم سالانه 38 میلیارد مترمکعب (منعقد در سال 2014) از طریق خط گاز سبیری (Power of Siberia) و دیگری با طول قرارداد 25 ساله به ظرفیت 10 میلیارد مترمکعب (امضاء شده در اوایل فوریه سال 2022) دارد. بر این اساس امکان عرضه 48 میلیارد مترمکعب گاز در سال در مسیر خاور دور به چین مهیا می‌باشد. عرضه گاز در این مسیر از سال 2019 به میزان اندک آغاز گردید و تا اواخر سال گذشته به 15/5 میلیارد مترمکعب افزایش یافت و قرار است طبق برنامه اعلامی تا سال 2025 و 2026 به ظرفیت کامل برسد. علاوه بر این، روسیه در حال ایجاد زمینه برای ساخت خط لوله جدید از یامال به چین از مسیر مغولستان به ظرفیت 50 میلیارد مترمکعب در مسیر غربی (Power of Siberia 2) است. توافقات اولیه این پروژه طی سال‌های گذشته بین دو کشور انجام شده و آخرین دور مذاکرات آن به تازگی بین شرکت‌های گازپروم و CNPC در 11 ژانویه 2023 صورت گرفت. مطالعات امکان‌سنجی این پروژه انجام شده و انتظار می‌رود عملیات اجرایی آن از سال 2024 آغاز و گاز در این خط لوله از سال 2030 جریان یابد. بر این اساس روند عرضه گاز روسیه به چین در حال افزایش است و روسیه سودای عرضه حدود 100 میلیارد مترمکعب گاز از طریق خط لوله تا چند سال آینده به چین را در ذهن می‌پروراند. البته باید در نظر داشت هرچند طبق برآوردهای صورت گرفته چشم‌انداز رشد تقاضای گاز در چین بالاست و در آینده بر میزان واردات گاز این کشور افزوده می‌شود اما بر اساس مباحث امنیت انرژی و در راستای سیاست عدم وابستگی زیاد به یک منبع وارداتی خاص، به نظر می‌رسد چین در عقد قراردادهای جدید واردات گاز از روسیه محتاطانه عمل نماید و با رعایت جوانب امر در این خصوص تصمیم‌گیری کند.

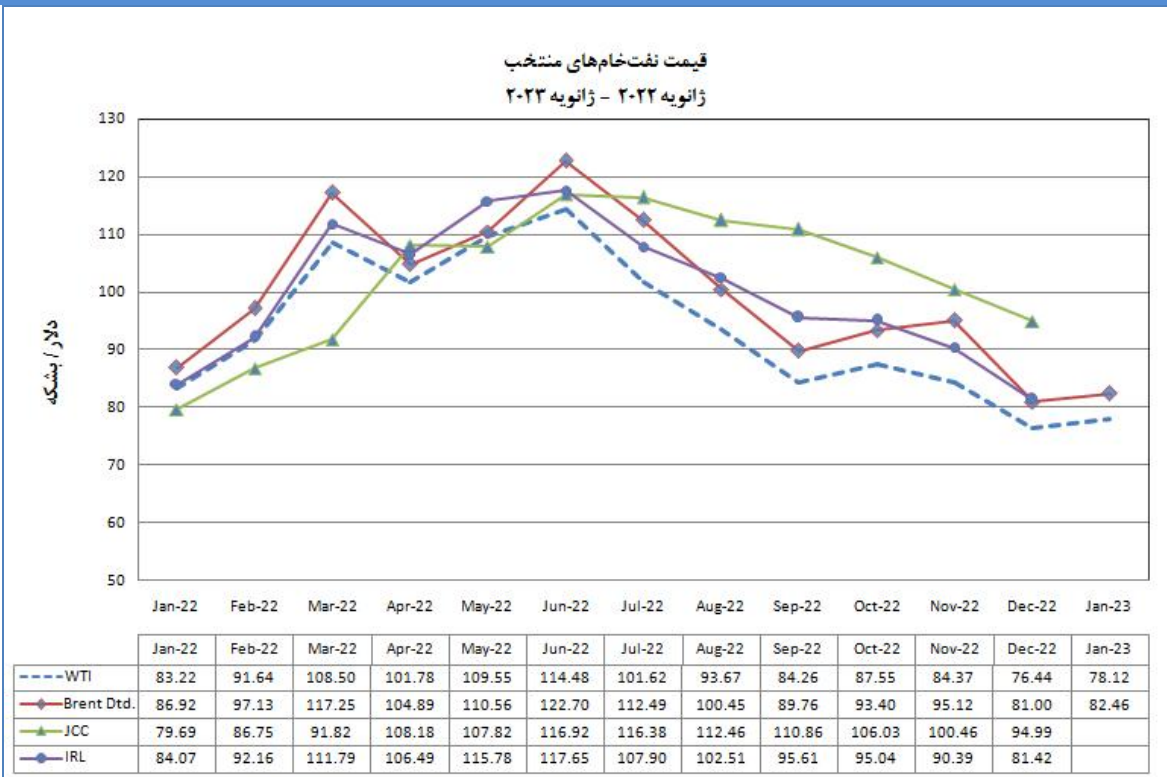

دومین راهبرد روسیه، مشارکت و همکاری گازی با ترکیه برای توسعه یک «هاب گازی» در این کشور است. رئیس‌جمهور روسیه، در اکتبر 2022 ایده ایجاد هاب گازی بزرگ در منطقه را به همتای ترکیه‌ای خود پیشنهاد کرد. منطق ظاهری این راهبرد بر این فرض استوار است که با تشکیل این هاب در ترکیه و عرضه گاز کشورهای آذربایجان، ایران، روسیه و ترکیه در آن، دیگر منبع و مبدأ دقیق گاز عرضه شده، قابل تفکیک نمی‌باشد و در این صورت گاز روسیه با سایر گازهای وارداتی به ترکیه و همچنین گاز تولید داخلی، در هاب مختلط شده و غیرقابل شناسایی می‌شود. بر این اساس امکان تحریم گاز روسیه میسر نخواهد بود و روسیه می‌تواند گاز خود را به‌طور غیرمستقیم به کشورهای اروپایی عرضه نماید. با تشکیل هاب ترکیه، روسیه می‌تواند در کوتاه‌مدت و تا زمان پایان جنگ اوکراین، گاز را به مقدار محدود از این طریق به کشورهای به اصطلاح دوست خود در اروپا صادر کند و در بلندمدت نیز با عرضه گاز بیش‌تر در هاب، یکی از تأمین‌کنندگان گاز به اروپا باشد. با این حال ایجاد هاب گازی بر چندین اصل مهم تنوع مسیرها، تعدد عرضه‌کنندگان، استقلال در تصمیم‌گیری از طریق یک نهاد مستقل، اراده سیاسی شرکای بالقوه برای مشارکت در پروژه-ها و برقراری یک بازار آزاد رقابتی مبتنی بر عرضه و تقاضا استوار است. این در حالی است که زیرساخت‌های صادراتی موجود از روسیه (خطوط لوله بلواستریم به ظرفیت 16 میلیارد مترمکعب و ترک‌استریم به ظرفیت 31/5 میلیارد مترمکعب) برای چنین پروژه‌های کافی نیست و نیاز به توسعه بیشتر دارد که این امر فرآیندی چند ساله است و در شرایط جنگی فعلی در منطقه و تحریم‌های غرب امکان‌پذیر نیست. همچنین این اقدام ترکیه به معنای تعمیق همکاری راهبردی انرژی با روسیه‌ی طرد شده از جانب کشورهای غربی است که پتانسیل تبدیل شدن به مناقشه ترکیه با غرب را دارد و احتمال می‌رود ترکیه در این زمینه جانب احتیاط را رعایت کند. آخرین راهبردی که روسیه برای مقابله با شرایط پیش آمده آن را دنبال می‌کند ایجاد یک «اتحادیه گاز» بین روسیه، قزاقستان و ازبکستان است که در پایان نوامبر 2022 از جانب این کشور اعلام گردید. جنبه‌های عملی این راهبرد بهبود توان عملیاتی خطوط لوله گاز آسیای مرکزی (CAC) و پوشش شکاف‌های فصلی در تراز گاز قزاقستان و ازبکستان به‌منظور رعایت قراردادهای صادراتی خود به چین و تأمین کسری تراز گاز این کشورها می‌باشد. البته به نظر می‌رسد پتانسیل محدودی برای گسترش صادرات گاز روسیه به قزاقستان و ازبکستان برای صادرات مجدد به چین وجود دارد که تحقق آن مستلزم صرف زمان و سرمایه-گذاری است. در ماه گذشته میلادی نقشه راه همکاری در حوزه گاز بین معاون نخست‌وزیر قزاقستان و مدیرعامل شرکت گاز پروم و نیز قراردادی مشابه با ازبکستان امضاء شد که به اعتقاد کارشناسان، اولین گام‌ها برای ایجاد اتحادیه گازی سه جانبه است. دو کشور تولیدکننده گاز منطقه‌ی آسیای مرکزی یعنی قزاقستان و ازبکستان در بحبوحه‌ی زمستان سال جاری با بحران کمبود سوخت در بازار داخلی مواجه شدند. قزاقستان قرارداد عرضه حداقل 10 میلیارد مترمکعب گاز به چین را در سال دارد و به دلیل افزایش مصرف داخلی در بخش صنعتی و خانگی و نیروگاهی و به‌طور کلی گازی شدن، با افزایش تقاضای داخلی مواجه شده و قرارداد صادرات گاز آن به چین در معرض خطر است. ذخایر گاز ثابت شده ازبکستان نیز در حال رشد نیستند و روند کاهشی تولید گاز در این کشور آغاز شده و تقاضا برای گاز در این کشور رو به افزایش است. این کشور تاکنون گازی از روسیه دریافت نکرده اما دو سال است که از ترکمنستان گاز وارد می‌کند. از آنجایی که بخش اعظم گاز ترکمنستان به چین صادر می‌شود و این کشور در شرف اجرای چهارمین خط لوله گاز در مسیر خط لوله گاز آسیای میانه قرار دارد، بنابراین ازبکستان در رده دوم مقصد صادراتی ترکمنستان قرار دارد و لذا این کشور بیشتر به واردات گاز از روسیه متمرکز شده است. در نتیجه با توجه به موازنه انرژی منطقه، تنها روسیه می‌تواند به منبع تأمین انرژی ازبکستان تبدیل شود. البته باید در نظر داشت ایجاد اتحادیه گازی که توسط روسیه پیشنهاد شده است تاکنون رسمیت نیافته و جزئیات بیش‌تری در این خصوص اعلام نگردیده است. نکته مهم و مشترک در این راهبردها، وابستگی روسیه به بازیگران دیگر و عدم کنترل کامل مستقل بر شرایط است. این مسأله در

خصوص مذاکرات روسیه و چین برای عقد نهایی قرارداد جدید عرضه 50 میلیارد مترمکعب در مسیر غربی بسیار حایز اهمیت می‌باشد. چین تحت فشار گذشت زمان برای انجام مذاکره نیست، ولی روسیه که با کاهش شدید بالقوه حجم صادرات گاز مواجه شده برای نهایی شدن هر چه زودتر آن عجله دارد. مسأله دیگر نقطه ضعف طرف روسی در مذاکرات و دست برتر کشورهای متقاضی دریافت گاز برای کسب تخفیف‌های قابل توجه قیمت و سایر امتیازات از گازپروم است که سبب کاهش فروش و حاشیه سود طرف روسی می‌شود. علاوه بر اینها، روسیه حداکثر دو تا سه سال فرصت دارد تا با یافتن گزینه‌های جایگزین برای صادرات گاز مازاد، خطرات تأثیرات منفی بر درآمدهای صادراتی را کاهش دهد. در غیر این صورت روسیه با کاهش درآمدهای ارزی مواجه می‌شود که تبعات منفی کاهش ارزش روبل، افزایش قیمت گاز داخلی، افزایش نرخ مالیات دولتی و رکود بر اقتصاد را به دنبال خواهد داشت.

منبع: آکسفورد، ژانویه 2023

ضرایب تبدیل

	m ³ Gas	ft ³ Gas	Million Btu	Therm	G J	Kilowatt Hour	الان جی m ³	الان جی Ton
m ³ Gas	1	35.3	0.036	0.36	0.038	10.54	171×10 ⁻⁵	725×10 ⁻⁶
ft ³ Gas	2.83×10 ⁻²	1	102×10 ⁻⁵	102×10 ⁻⁴	108×10 ⁻⁵	0.299	5×10 ⁻⁵	2×10 ⁻⁵
Million Btu	27.8	981	1	10	1.054	292.7	0.048	192×10 ⁻⁴
Therm	2.78	98.1	0.1	1	105.448×10 ⁻³	2927	48×10 ⁻⁴	192×10 ⁻⁵
GJ	26.3	930	0.95	9.5	1	277.5	0.045	0.018
Kilowatt Hour	949×10 ⁻⁴	3.3	3415×10 ⁻⁶	34.18×10 ⁻³	36×10 ⁻⁴	1	162×10 ⁻⁶	65×10 ⁻⁶
m ³ of الان جی	584	20631	21.04	210.4	22.19	6173	1	0.405
Ton الان جی	1379	48690	52	520	54.8	15222	2.47	1

منبع: Energy Intelligence Group

تهیه کنندگان:

خانم‌ها : تمیزی - اصغرزاده - پهلوانی - آریانا - مظفری - دارایی
آقایان: بهشتی - اکبرنژاد - ابوحمزه - اکبری - سیاهی - قنبری